

GiaNNi RoDaRi

YALANCI LAR ÜLkesi

1970

Andersen
Ödülü

Çeviren: Eren Cendey
Resimleyen: Sedat Girgin

17.
baskı

CAN
ÇOCUK

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

Yalancılar Ülkesi

GIANNI RODARI

Çeviren: Eren Cendey

Resimleyen: Sedat Girgin

Gelsomino nel paese dei bugiardi, Gianni Rodari

© 1980, Maria Ferretti Rodari ve Paola Rodari, İtalya

© 2008, Edizioni EL S.r.l., Trieste, İtalya

© **Can Sanat Yayınları A.Ş.**, 2014

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak

kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni

olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

ISBN 978-975-07-1858-8

1. Basım: 2014

17. Basım: 2000 adet, Ekim 2023

Çeviren: Eren Cendey

Resimleyen: Sedat Girgin

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran

Düzeltili: Leyla Nebioğlu

Son Okuma: Seda Ateş

Kitap Tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak Tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Tasarım Uygulama: Recep Eren

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sanyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: Pasifik Ofset; Sertifika No: 44451

Adres: Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi

A Blok No: 3/1 Z. Kat Avcılar, İstanbul

GIANNI RODARI

İtalya'nın yetiştirdiği en iyi çocuk kitapları yazarı olarak tanınan Gianni Rodari (1920-1980), daha on yaşındayken şiirler yazıyor, müzikle uğraşıyordu. Amacı müzisyen olmaktı. Yirmi yaşında müzik öğretmeni oldu. İkinci Dünya Savaşı patlayınca, ülkesindeki faşist düzene karşı girişilen harekete katıldı. Uzun süre gazetecilikle uğraşan yazar, bir çocuk gazetesinin de yönetmenliğini yaptı. 1947'de çocuklar için yazmaya başladı. Onun hayatının ikinci dönemi böyle başladı. Sonunda da, dünyanın en iyi çocuk kitapları yazarlarına verilen büyük ödülü, Hans Christian Andersen Ödülü'nü 1970 yılında aldı.

YAZARIN YAYINEVİMİZDEN ÇIKAN DİĞER KİTAPLARI:

*Bir Telefonluk Masallar • Gökyüzünden Gelen Pasta • Görünmez Olan
Tonino'nun Maceraları • İki Kere Doğan Baron • Marko ile Mirko'nun
Serüvenleri • Masal İçinde Masal • Masallar ve Kurgu Masallar • Mavi
Ok • Sođan Ođlan • Televizyona Düşen Çocuk Gıp*

İçindekiler

Gelsomino Yoklamayı Yanıtlıyor, Bir Gol Atıyor; Sonra Olanlar Oluyor	11
Köylüler Sesinin Armutları Olgunlaştırdığını Duydular ve Olanlar Oldu	18
Burada Gelsomino ile Birlikte Topalcık'ın Doğumuna Tanık Olacaksınız	23
Yalancılar Ülkesi'nin Kısa ve Özlü Öyküsü.....	32
Topalcık Rastlantıyla Kral Giacomone'nin 100 Peruğunu Buluyor	40
Önce Şanssız Bir Konuşma Sonra Topalcık Yakalanıyor.....	46
Topalcık Hiç Tereddüt Etmeden Kedilere Miyavlamayı Öğretiyor	52

Ressam Bananito Elinden Fırçayı Bırakıp Bıçak Alıyor	63
Gelsomino Bodrumda Şarkı Söylerken İflasın	
Eşiğindeki Domisol Onu Buluyor	69
Gelsomino Sahnede Şarkı Söylüyor; Domisol	
Mahvoluyor	75
Bir Ressam İşini Bilirse Güzel Şeyler Gerçek Olur	82
Topalcık Gazete Okuyor ve Son Sayfaya Gelince	
Üzülüyor	92
Yalancılar Ülkesinde Gerçeklik Hastalığıdır	97
Hoşgeldin Hiç Oturmaz.....	106
Bananito Hapse Düşüyor ve Kalemile Kahvaltı	
Ediyor	119
Kralın Bakanı Bananito Bir Şanssızlık Yaşıyor,	
Dinleyin Bakalım Neden	125
Bölüm Sonunda Topalcık Yeniden Resim Oluyor.....	131
Hoşgeldin Hiç Oturmaz'a Son Kez Veda Edin	140
Gelsomino Ciddi Olarak Şarkı Söylüyor: Bunu Müthiş	
Bir Kaçış ve Kargaşa İzliyor	145
Gelsomino Bir Şarkıyla Giacomone'yi de Kaçırıyor.....	153
Kimseye Haksızlık Etmek İstemeyen Gelsomino “Bir O	
Tarafa, Bir Bu Tarafa”	161

GELSOMINO'NUN ŞARKILARI

Yalanlar	168
Denizde Kaç Balık Vardır?	169
Akşam Yemeği ve Öğle Yemeği	170
Ad	171
Yollar	172
Bir Eşeğin Öyküsü	173
Kedilerin Gazetesi	174
Gökkuşuğu	176
Şaka	177
Beyaz Saçlar	178
Ekmek	179
Gelsomino Deyimleri	181
Gelsomino'nun Cepleri	182
Çekiç Balığının Öyküsü	183
İngiliz Şarkısı	185
Bir Başka İngiliz Şarkısı	186
Üçüncü İngilizce Şarkı	187
Noel Şarkısı	188
Eğer Oyunu	190
Aylak Giovannino'ya Şiir	191

Gelsomino Yoklamayı Yanıtlıyor, Bir Gol Atıyor; Sonra Olanlar Oluyor

Bu Gelsomino'nun öyküsüdür, bana da kendisi anlattı. Baştan sona bütün öyküyü dinleyene kadar neredeyse sağır oluyordum; oysa kulaklarıma yarım kilo pamuk tıkmıştım. Gelsomino'nun sesi öyle gürdür, öyle tizdir ki fısıldayarak bile konuşsa söyledikleri denizlerden ve on bin metre yükseklikte uçan jetlerden işitilir.

O bugün dünyanın güney kutbundan kuzey kutbuna uzanan bütün topraklarında tanınan çok ünlü bir tenordur. Artık şatafatlı ve tumturaklı bir sanatçı adı kullanmaktadır ama bunu, burada söylemeye hiç gerek yoktur; gazetelerde zaten yüzlerce kez okumuşsunuzdur nasılsa.

Gelsomino, onun çocukluktaki adıdır ve bizim öykümüzde de bu adla anılacaktır.

Her neyse, bir zamanlar sıradan bir çocuk vardı, belki ötekilerden biraz daha minikti ama ilk ağlayışında müt-hiş bir sese sahip olduğu anlaşılıyordu.

Gelsomino doğduğu zaman köy halkı onları işbaşına çağıran fabrika sirenleri çalıyor sanmıştı: Oysa bu, yeni doğan bütün bebeklerin yaptığı gibi sesini denemek için ağlayan Gelsomino'dan başkası değildi. Neyse ki Gelsomino çok geçmeden akşamdan sabaha kadar uyumayı öğrendi; zaten gazetecilerle gece bekçileri dışında bütün düzgün insanlar geceleri uyurlar. İlk çılgınlığını sabah tam yedide atıyordu, insanlar da işe gitmek için bu saatte uyanmak istiyorlardı zaten. Artık sirenler işe yaramaz olmuştu, kullanılmamaktan da paslanmıştı.

Altı yaşına geldiğinde Gelsomino okula başladı. Öğretmen yoklama yaptı ve G harfine gelince şöyle dedi, "Gelsomino."

"Buradayım!" diye seslendi yeni öğrenci.

Bir patlama duyuldu, bir dizi şangırtı koptu: Tahta bin parçaya bölünmüştü.

Elini sopasına uzatan öğretmen, "Kim taş attı tahtaya?" diye sordu.

Kimse yanıt vermedi.

"Yeniden yapıyorum yoklamayı," dedi öğretmen.

Gerçekten de "A" harfinden başladı ve her öğrenciyi sırayla sordu:

"Sen mi attın taşı?"

“Hayır, ben atmadım. Ben atmadım,” diyordu çocuklar korku içinde.

Sonunda sıra “G” harfine geldiğinde Gelsomino ayağa kalktı ve dürüstçe yanıtladı:

“Hayır, ben değildim...”

Ama “öğretmenim” sözcüğünü söylemesine fırsat kalmadan bu sefer de pencerelerin camları şangır şungur yere indi. Öğretmen bu kez gözlerini açık tutmuş ve kırk öğrencisinin hiçbirinin eline sapan almadığından emin olmuştu.

“Dışarıdan biri taş atmış olmalı,” diye kestirip attı. “Okula geleceği yerde kuş yuvalarını taşıyan haylazlardan biri olmalı. Ben onu yakalar, kulağından tutar ve jandarmaya teslim ederim.”

O sabah her şey bu kadarla kaldı. Ertesi sabah öğretmen yeniden yoklama yaptı ve sıra yeniden “G” harfine geldi.

“Buradayım!” dedi kahramanımız, bunu söylerken okula gelmekten duyduğu övünçle çevresine bakındı.

Patatrak! diye yanıtladı pencere onu. Hademenin yarım saat önce taktırdığı cam, şimdi de bahçeye düşmüştü.

“Çok acayip!” dedi öğretmen, “senin adını okuyunca oluyor bu felaketler. Oğlum anladım: Senin çok tiz, havayı tayfun gibi titreten bir ses tonun var. Eğer okulu ve belediyeyi mahvetmek istemiyorsak bugünden sonra alçak sesle konuşman gerekecek. Anlaştık mı?”

Gelsomino utançtan ve şaşkınlıktan kıpkırmızı kesildi ve karşı çıkmayı denedi.

“Ama öğretmenim, ben yapmadım!”

Patatrak! Hademenin sabah depodan getirtip taktığı tahtanın yanıtı bu olmuştu.

“İşte kanıtı,” dedi öğretmen. Sonra zavallı Gelsomino’nun yanaklarından ikişer ikişer akan gözyaşlarını görünce kürsüden indi, çocuğun yanına geldi ve babacan bir tavırla elini başına koydu.

“Dinle beni oğlum: Sahip olduğun ses büyük felaketlere yol açtığı gibi sana harika bir gelecek de sağlayabilir. Şimdilik sesini mümkün olduğunca az kullanman iyi olur. Zaten söz gümüşse sessizlik altındır derler.”

Gelsomino için o günden sonra cehennem hayatı başladı. Okulda başka kazalara neden olmamak için ağzına bir mendil tıkiyordu; bu engele karşın bile sesi öyle yüksek çıkıyordu ki arkadaşları yumruklarıyla kulaklarını tikiyorlardı. Öğretmen onu mümkün olduğunca az sözlüye kaldırıyordu. Zaten çalışkan bir öğrenciydi ve öğretmen onun bütün yanıtları bildiğinden emindi. Evde ise ilk kazadan sonra (sofraya oturduklarında, okulda olanları ailesine anlatmaya niyetlendiğinde on iki bardak birden çatlamıştı) ağzını açmasını kesinlikle yasaklamışlardı.

İçini dökmek için köyden uzaklaşmalı ve açık alana gitmeliydi: Ormanlara, göl kenarına, tarlalara uzanmalıydı. Yalnız ve köyün pencerelerinden yeterli uzaklıkta bulunduğuna emin olduğunda yüzüstü yere uzanıyor, ağzı toprağa dönük şarkı söylemeye başlıyordu. Birkaç dakika sonra toprak kaynamaya başlıyordu: Köstebekler, solucanlar, karıncalar, yer altında yaşayan bütün

hayvanlar deprem yaklaşıyor sanıp kilometrelerce uzağa kaçıyordu.

Gelsomino tek bir sefer temkinli davranmayı unuttu. Bir pazar günüydü ve sahada önemli bir futbol maçı oynanıyordu. Gelsomino ateşli bir taraftar sayılmazdı ama oyun yavaş yavaş ilgisini çekti. Öyle bir an geldi ki köyün takımı, taraftarların coşkulu bağırışlarıyla havaya girip saldırıya geçti. (Ben saldırıya geçmek ne anlama gelir pek bilmem, Gelsomino bana bu sözcüklerle anlatmıştı ama siz spor haberlerini izlediğiniz için biliyorsunuzdur.)

“Haydi! Haydi!” diye bağırıyordu coşkulu taraftarlar. “Haydi!” diye bağırıldı Gelsomino avazı çıktığı kadar.

Top, tam o anda sağ kanattan karşı hücumla geçiyordu ama olan oldu ve top havadayken görünmez bir gücün onu itmesiyle yönünü değiştirdi ve kalecinin bacakları arasından geçerek ağlara girdi.

“Gol!” diye haykırıyordu kalabalık.

“Amma vuruştun!” diyordu birileri. “Nasıl akıllı bir vuruştun. Milimetrik bir hesaplamayla vurdu oyuncu. Altın ayağa sahip denebilir gerçekten.”

Ama Gelsomino, aklı başına geldiğinde büyük bir hata yaptığını anladı. “Hiç kuşku yok,” diye düşündü, “golü sessizce ben attım. Belli ki susmam gerekiyor yoksa bunun sporla ilgisi kalmaz. Hatta eşit davranmak adına, karşı takıma da bir gol attırmam gerekir!”

Oyun yeniden başlayınca gerçekten de uygun bir durum oluştu. Rakip oyuncular atağa geçtiklerinde Gelsomino bir nara attı ve topu kendi köylülerinin kalesine döndürdü. Bir yandan da yüreği sızlamıştı bu duruma.

Yıllar sonra bile bu anısını aktardığında Gelsomino hep şu açıklamayı da eklerdi, “O golü atmaktansa parmağımı kesmeyi yeğlerdim ama yapmak zorundaydım.”

“Senin yerinde başkası olsa tuttuğu takımı kazandırır.”

Başkası öyle yapardı tabii ama o yapmazdı: Duru su gibi temiz, dürüst bir çocuktü. Böyle de büyüdü, çok uzun boylu olmasa da güzel bir delikanlı oldu. Aslında uzundan çok kısa, şişmandan çok sıska bir gençti; yase-min anlamına gelen adına uygundu. Böyle anlamı hafif bir ad vermeseler, ağır bir ad yükleseler, taşımaktan kambur olurdu. Bir süredir öğrencilik hayatı sona ermiş, çiftçilik yapmaya başlamıştı. Az sonra öğreneceğiniz se-vimsiz serüvenlerle yüz yüze gelme ömrü boyunca da çiftçi olarak kalırdı.

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

GiaNNi RoDaRi
YALANCI LAR
ÜLkesi

Her şeyin tersine döndüğü bir yer...

Ekmeğe mürekkep, mürekkebe ekmek diyen insanlar düşünün;
sahte gerçek, gerçek sahte demek; iyi kötü, kötü de iyi...
Burası Yalancılar Ülkesi; burada herkes her şeyin tersini
söylemek zorundadır, yoksa başlarına olmadık işler gelir!
Gür sesi nedeniyle başına gelmeyen kalmayan Gelsomino'nun
yolu da sonunda bu tuhaf ülkeye düşüyor. Doğru söyleyenlerin
akıl hastanesine kapatıldığı, kedilerin havladığı, köpeklerin
miyavladığı bu ülkede gerçekler açığa çıkacak mı dersiniz?

Hans Christian Andersen ödüllü İtalyan yazar Gianni Rodari,
ilk kez 1959'da yayımlanan "Yalancılar Ülkesi"nde, Gelsomino'nun
dostluk ve dayanışmayla örülü hikâyesini anlatıyor.

YAŞ 9 10 11 +

CAN
ÇOCUK

cancocuk.com

ISBN: 978-975-07-3658-6

9 789750 718586